ATREE
www.atree.org

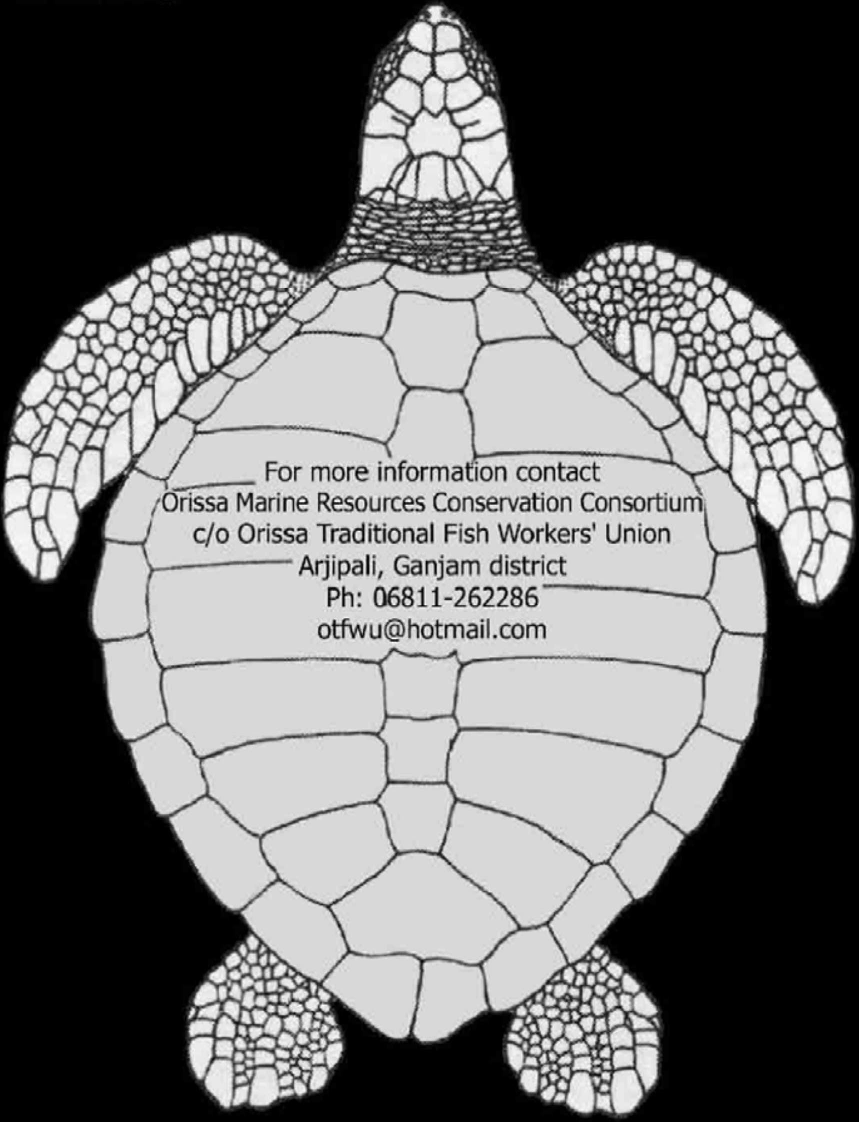

For more information contact
Orissa Marine Resources Conservation Consortium
c/o Orissa Traditional Fish Workers' Union
Arjipali, Ganjam district
Ph: 06811-262286
otfwu@hotmail.com

ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବ ଏବଂ ମତ୍ସ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଉପଯୋଗୀ ନିୟମାବଳୀ

ମଇ ୨୦୦୪

Photo credits: Aarthi Sridhar, B.C.Choudhury, Basudev Tripathy, Bivash Pandav, Kartik Shanker, Sonya Sankaran

Illustrations: Sonya Sankaran
Illustrations on pages 1 and 2 adapted from "Sea turtle colouring book" by Francine Jacobs. *Original Illustrations by Mary Beath,* 1981. Centre for Environment Education.

Oriya Translation: Basudev Tripathy

Text and Design:
Sonya Sankaran, Aarthi Sridhar and Basudev Tripathy

Produced by:
Coastal and Marine Programme,
Ashoka Trust for Research in Ecology and the Environment

With funding support from the Arghyam Foundation

Printed at: Lotus Printers Pvt. Ltd.
32/25, 2nd Main, Sir M.V. Industrial Town,
West of Chord Road, Bangalore - 560 044
Phone : 2338 0167 / 2320 9909 Fax : 2335 7378
E-mail : info@lotusprinters.com

Available from:
Ashoka Trust for Research in Ecology and the Environment
No/ 659, 5th A Main, Hebbal,
Bangalore 560024
Tel: (91) (80) 23533942, 23530069, 2368771
Fax: (91) (80) 23530070
E-mail: aarthi@atree.org / kartik@atree.org

ଉପକ୍ରମ

ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ଓଲିଭ୍ ରିଡ୍‌ଲେ କଇଁଛଙ୍କ ଜୀବନଶୈଳି ୧

ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ କଇଁଛଙ୍କ ପାଇଁ କି କି ବିପଦ ରହିଛି ? ୩

ସାମୁଦ୍ରିକ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚକ୍ଷମତା କମିଟିର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୪

ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ବିଭିନ୍ନ ମାଛଧରା ଡଙ୍ଗା ଓ ଜାଲ ର ବ୍ୟବହାର ୫

ବିଭିନ୍ନ ଡଙ୍ଗା ଓ ଜାଲ ରେ ମାଛ ଧରିବା ନିୟମ ୭

କଇଁଛ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ ୮

ଋଷିକୁଲ୍ୟା ଓ ଦେବୀ ମୁହାଣରେ ମାଛ ଧରିବା ନିୟମ ୧୧

ଋଷିକୁଲ୍ୟା ଓ ଦେବୀ ମୁହାଣ ର ମାନଚିତ୍ର ୧୩

ଗହୀରମଥା ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଭୟାରଣ୍ୟରେ ମାଛ ଧରା ନିୟମ ୧୫

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚକ୍ଷମତା କମିଟି ର ସାମୁଦ୍ରିକ ପରିବେଶ ରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ୧୬

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବିଙ୍କ ଦରିଆରେ ସଂରକ୍ଷଣ ୧୯

ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ଓଲିଭ୍ ରିଡ୍‌ଲେ କଇଁଛଙ୍କ ଜୀବନଶୈଳି

[illegible]

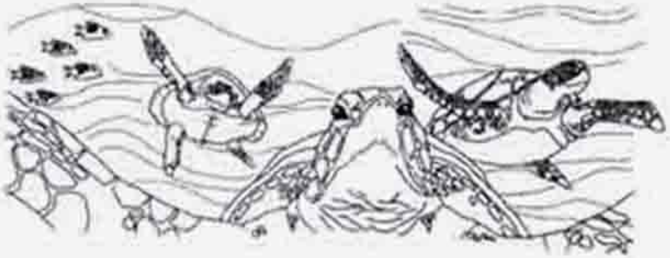

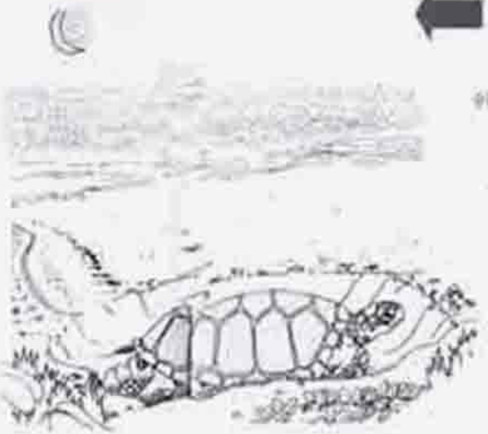

[illegible]

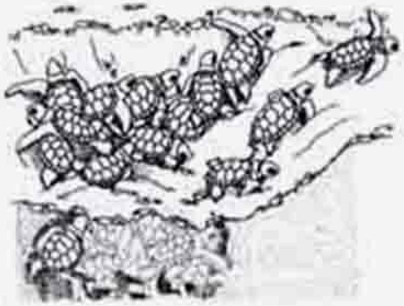

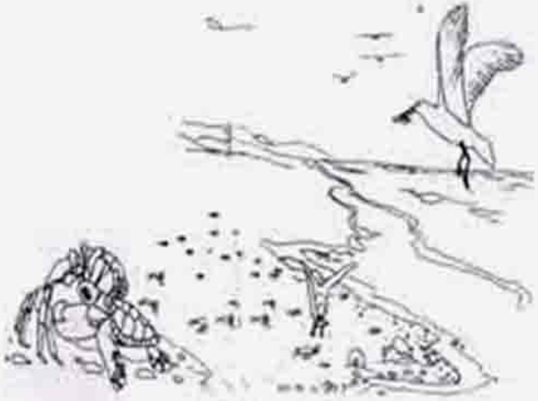

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ କଇଁଛଙ୍କ ପାଇଁ କି କି ବିପଦ ରହିଛି ?

[illegible]

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

ସାମୁଦ୍ରିକ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା ଦିଗରେ ବିଭିନ୍ନ ପଦକ୍ଷେପ ଓ [illegible]

[illegible]

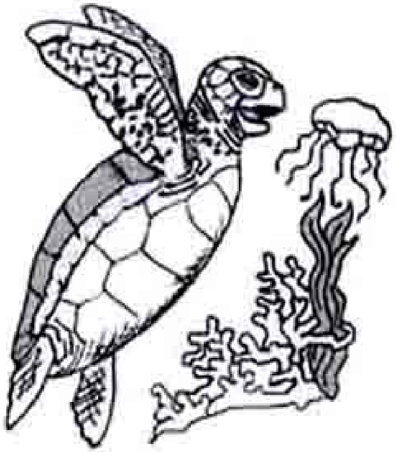

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ପାରମ୍ପରିକ (ଡଙ୍ଗା ଓ ନୌକା) - ବିନା ଯନ୍ତ୍ର ଚାଳିତ

ମାଛଧରା ଅଞ୍ଚଳ : ସମସ୍ତ ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ମାଛ ଧରିଥାଆନ୍ତି ।

ଜାଲ ବ୍ୟବହାର : ଛୋଟ/ବଡ଼ ଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ବୁଣା ଜାଲ ଓ ଛୋଟ ଫାସ ଥିବା ଜାଲ ଯଥା ଝାବଲା (ଡିଙ୍ଗୋ) ଜାଲରେ ମାଛ ଧରିଥାଆନ୍ତି ।

ପାରମ୍ପରିକ ଏଫ୍‌ଆର୍‌ପି ଡଙ୍ଗା - (ଯନ୍ତ୍ର ଚାଳିତ)

ମାଛଧରା ଅଞ୍ଚଳ : ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ଓ ତାର ଦକ୍ଷିଣ ପାର୍ଶ୍ୱ ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ବ୍ୟବହାର ହୋଇଥାଏ ।

ଜାଲ ବ୍ୟବହାର : ସମସ୍ତ ପ୍ରକାରର ଜାଲ, ଡିଙ୍ଗିଜାଲ ଓ ହୁକ୍ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତି ।

ଗିଲ୍ ନେଟର (ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ)

ମାଛଧରା ଅଞ୍ଚଳ : ପାରାଦ୍ୱୀପ ବନ୍ଦର ର ଉତ୍ତର କୁ ।

ତେବେ, ଇଞ୍ଜିନ ର କ୍ଷମତା ଅଲଗା, ଅଲଗା

ଜାଲ ବ୍ୟବହାର : ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାରର ବୁଣା ଜାଲ ଓ ବେଣ୍ଟି ଜାଲ ଉଭୟ (ବଡ଼ ଓ ମଧ୍ୟମ ଆକାରର) ବ୍ୟବହାର କରିଥାଆନ୍ତି ।

ଟ୍ରଲର ((ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ନୌକା)

ମାଛଧରା ଅଞ୍ଚଳ : ଓଡ଼ିଶା ସାରା ମାଛ ଧରିଥାଆନ୍ତି ।

ଜାଲ ବ୍ୟବହାର : ସମୁଦ୍ର ତଳରେ ଘୋଷାରି ହୋଇ ବ୍ୟବହାର ହେଉଥିବା ଜାଲ

ଛୋଟ/ବଡ଼ ଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ ଡିଙ୍ଗିଜାଲ - ଏହି ଜାଲରେ କଇଁଛମାନେ ଛନ୍ଦି ହୋଇ ପଡ଼ିବା ଖୁବ୍ ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ ।

ବଡ଼ଫାସ ଥିବା ବାହାର ଜାଲ - ଏହି ଜାଲର ଲମ୍ବ ଅଧିକ ଥାଏ ଓ ଏଥିରେ ମଧ୍ୟ କଇଁଛମାନେ ଛନ୍ଦି ହେବାର ଆଶଙ୍କା ଥାଏ । ଓଡ଼ିଶା ପାରମ୍ପରିକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବି ସଂଘ ଏହି ଜାଲର ବ୍ୟବହାରକୁ ନିଷିଦ୍ଧ ଘୋଷଣା କରିଛନ୍ତି ।

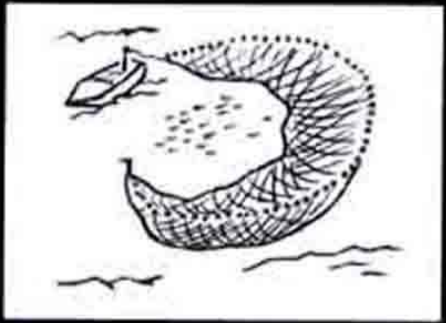

ରିଂଗ ଜାଲ - ଏହି ଜାଲ ଆନ୍ଧ୍ର ପ୍ରଦେଶରେ ବହୁଳ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ । ଓଡ଼ିଶା ପାରମ୍ପରିକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବି ସଂଘ ଏହି ଜାଲକୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ନିଷିଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି । ଏହି ଜାଲର ବ୍ୟବହାର ନକରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବା ପଛରେ ମାଛ ମିଳିବା ସମସ୍ୟା ଓ କଇଁଛଙ୍କ ପାଇଁ ବିପଦ ଥିବା ଉଭୟ କାରଣ ରହିଛି ।

ବଡ଼ଫାସ ଥିବା ଗିଲ୍‌ନେଟ ଜାଲ (ସଂଦୁକ ଜାଲ) - ଏହି ଜାଲ ଓଡ଼ିଶାର ସମସ୍ତ ଉପକୂଳବର୍ତ୍ତୀ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ମୁଖ୍ୟତଃ ଧାମରା ଓ ପାରାଦ୍ୱୀପ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଧିକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଜାଲକୁ ମଧ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ପାରମ୍ପରିକ ମତ୍ସ୍ୟଜୀବି ସଂଘ ବ୍ୟବହାର ନ କରିବାର ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଛନ୍ତି ।

ମାଛଧରା ଡଙ୍ଗା ଓ ଜାଲର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

• [illegible]

• [illegible]

• [illegible]

• [illegible]

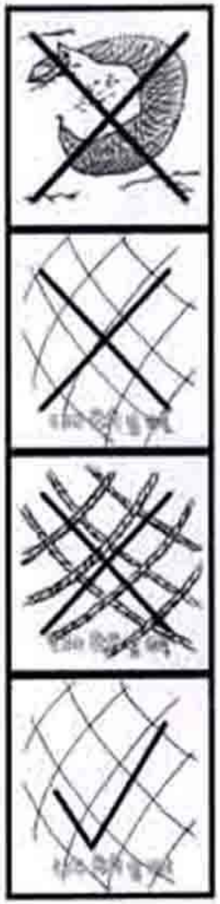

କାର୍ଯ୍ୟପ୍ରଣାଳୀ

• [illegible]

• [illegible]

• [illegible]

[illegible]

କଇଁଛଙ୍କ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଏ ?

ବହିରାଗତ ଅଣ୍ଡିରା ଓ ମାଈ କଇଁଛ ଗୁଡ଼ିକ ଦଳଦଳ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ପହଞ୍ଚିଥାନ୍ତି ପ୍ରଜନନ ପାଇଁ । ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳ ହେଉଛି ଅଲିଭ୍ ରିଡ୍ଲେ ଜାତିର କଇଁଛଙ୍କ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଭାବରେ ପୃଥିବୀ ବିଖ୍ୟାତ । ଓଡ଼ିଶା କୂଳଠାରେ ଯେ ମାଈ ଓ ଅଣ୍ଡିରା କଇଁଛ ଯୋଡ଼ ବାନ୍ଧି ହୋଇ ଭାସୁଥିବାର ଲକ୍ଷ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହି ଯୋଡ଼ ଗୁଡ଼ିକ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ମାସ ମାସ ଧରି ଦେଖାଯାଆନ୍ତି । ଏହି ଅଞ୍ଚଳଗୁଡ଼ିକ ବେଳାଭୂମିର ନିକଟବର୍ତ୍ତୀ ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଞ୍ଚଳ। ଯେଉଁ ସ୍ଥଳି ର ଅବଧି ଦୁଇରେ । ପ୍ରତି ନଭେମ୍ବର ରୁ ମଇ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହି କଇଁଛମାନେ ଓଡ଼ିଶା ଉପକୂଳରେ ବସବାସ କରିଥାନ୍ତି, ସେହେତୁ କିଛି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ହିଁ ଏମାନେ ଦଳଦଳ ହୋଇ ରହୁଥିବାର ଜଣାଯାଏ । ଏହାକୁ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ କୁହାଯାଏ ।

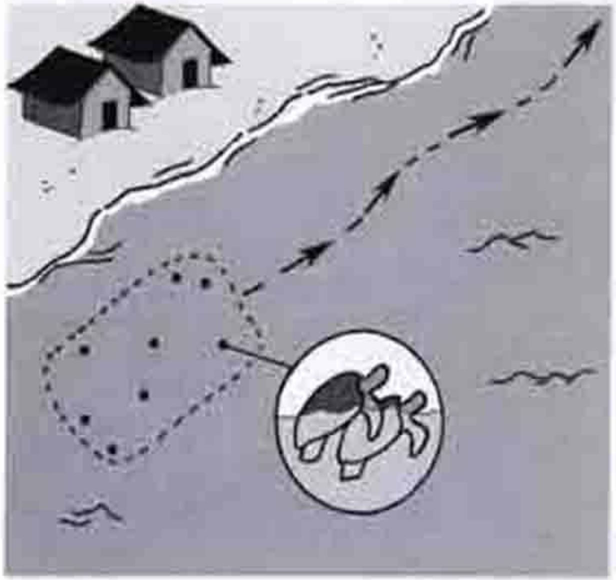

ଏହି ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ ଗୁଡ଼ିକ ବେଳାଭୂମି ରୁ ୨-୩ କିଲୋମିଟର ସମୁଦ୍ର ବକ୍ଷରେ ରହିଥାଏ । ବୈଜ୍ଞାନିକ ମାନଙ୍କ ମତରେ ଯଦି ଏହି ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ ମାନଙ୍କୁ ସୁରକ୍ଷା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ, ତେବେ କଇଁଛଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁକୁ ରୋକାଯାଇପାରିବ ।

କି ପ୍ରକାରର ମାଛଧରା ପ୍ରଣାଳୀ/ଅଭ୍ୟାସ ହେଉଛି କଇଁଛ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ?

ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳମାନଙ୍କରେ କେବଳ ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତିରେ ମାଛ ଧରା (ହାତଚାଳିତ ଡଙ୍ଗା ଓ ପାଲଟଣା ଡଙ୍ଗା) ଯାଇପାରିବ ।

ଯନ୍ତ୍ରଚାଳିତ ତଥା ଯାନ୍ତ୍ରିକ ବା ଇଞ୍ଜିନ୍‌ଯୁକ୍ତ ଡଙ୍ଗା ଓ ଟ୍ରଲର୍ ଯୋଗେ ମାଛ ଧରୁଥିବା ଡଙ୍ଗାମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ନିଷେଧ କରିବା ଦରକାର ।

ମାଛଧରା ଜାଲ ୩୦୦ ମି ରୁ କମ୍ ଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ ହେବା ଦରକାର ।

ଜାଲ, ରୋପିଂ ସୂତାରେ ବୁଣା ଓ ୨୪୦ ମି:ମି ରୁ କମ୍ ଫାସ ଥିବା ଦରକାର ।

କେବଳ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସଂଖ୍ୟା ର ପାରମ୍ପରିକ ପଦ୍ଧତିରେ ମାଛ ଧରା ଡଙ୍ଗା କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ।

ଗହୀରମଥା ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ଋଷିକୁଲ୍ୟା

[illegible]

ଦେବୀ

[illegible]

ଋଷିକୁଲ୍ୟା ଓ ଦେବୀ ମୁହାଣରେ ମାଛ ଧରିବା ନିୟମ

	ଓଡ଼ିଶାରେ କଇଁଛ ଦେଖାଯାଉଥିବା ସମୟ ନଭେମ୍ବର ରୁ ମଇ ମାସ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	ବର୍ଷର ଅନ୍ୟ ସମୟ (କଇଁଛ ସାଧାରଣତଃ ଦେଖାଯାଆନ୍ତି ନାହିଁ) ଜୁନ୍‌ରୁ ଅକ୍ଟୋବର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ
ପାରମ୍ପରିକ - ବିନା ମଟର ଚାଳିତ ଡଙ୍ଗା 	ଏ ପ୍ରକାର ର ଡଙ୍ଗା ଯେ ମାଛ ଧରା କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ତେବେ, ଜାଲ • ଫାଶ ଆକାର (୧୪୦ ମିଲିମିଟର) ରୁ କମ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ • ଜାଲ ଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ (୩୦୦ ମିଟର) ରୁ କମ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ • ଯେପରି ମୁହାଣରେ ଭୁଲା ଜାଲ ହେବା ଉଚିତ୍	ଏ ପ୍ରକାର ର ଡଙ୍ଗା ଯେ ମାଛ ଧରା କୁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ତେବେ, ଜାଲ • ଫାଶ ଆକାର (୧୪୦ ମିଲିମିଟର) ରୁ କମ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ • ଜାଲ ଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ (୩୦୦ ମିଟର) ରୁ କମ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ • ଯେପରି ମୁହାଣରେ ଭୁଲା ଜାଲ ହେବା ଉଚିତ୍
ମଟରଚାଳିତ ଡଙ୍ଗା 	ଏ ପ୍ରକାର ର ଡଙ୍ଗା କୁ ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୫ କିଲୋମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ । ତେବେ, ଜାଲି ଅଞ୍ଚଳରେ ମାଛ ଧରି ପାରିବେ । • ଗଭୀର ଜାଲ, ଗିଲ ଜାଲ ଓ ୧୪୦ ମି.ମି ରୁ ଅଧିକ ଫାଶ ବିଶିଷ୍ଟ ଜାଲ ରେ ମାଛ ଧରାଯିବ ନାହିଁ । • ଜାଲ ର ଲମ୍ବ ୩୦୦ ମି ରୁ ଅଧିକ ହେବ ନାହିଁ ।	ଉପରୋକ୍ତ ଜାଲ ମାଛ ଧରି ପାରିବେ । (ବହୁସମୟ ଛଡା) • ଫାଶ ଆକାର (୧୪୦ ମିମି ରୁ କମ୍ ହେବା ଉଚିତ୍ • ଜାଲ ଲମ୍ବ ବିଶିଷ୍ଟ (୩୦୦ ମି ରୁ କମ୍) ହେବା ଉଚିତ୍ • ଯେପରି ମୁହାଣରେ ଭୁଲା ଜାଲ ହେବା ଉଚିତ୍
ମଟରଚାଳିତ ଡଙ୍ଗା 	ଏ ପ୍ରକାର ର ଡଙ୍ଗା କୁ ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୫ କିଲୋମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାର ର ଡଙ୍ଗା ରେ [illegible] ମାଛ ଧରିବା [illegible]	ଉପରୋକ୍ତ ଜାଲ ମାଛ ଧରି ପାରିବେ । (ବହୁସମୟ ଛଡା) • ମଟରଚାଳିତ ଜାଲ କୁ ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୫ କିଲୋମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ ।
ଟ୍ରଲର 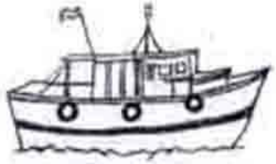	ଋଷିକୁଲ୍ୟା ଓ ଦେବୀ ମୁହାଣରେ [illegible] ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୧୦ କିଲୋମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଯିବ ନାହିଁ । ତେବେ, ଜାଲି ଅଞ୍ଚଳରେ, ଉପକୂଳ ରୁ ୫ କିଲୋମିଟର ବାହାରେ ମାଛ ଧରି ପାରିବେ । (ବହୁସମୟ ଛଡା)	ଋଷିକୁଲ୍ୟା ଓ ଦେବୀ ମୁହାଣରେ, ଉପକୂଳ ଠାରୁ ୫ କିଲୋମିଟର ବାହାରେ ମାଛ ଧରି ପାରିବେ ।

ଦେବୀ ମୁହାଣରେ ମାଛ ଧରିବା ନିୟମ

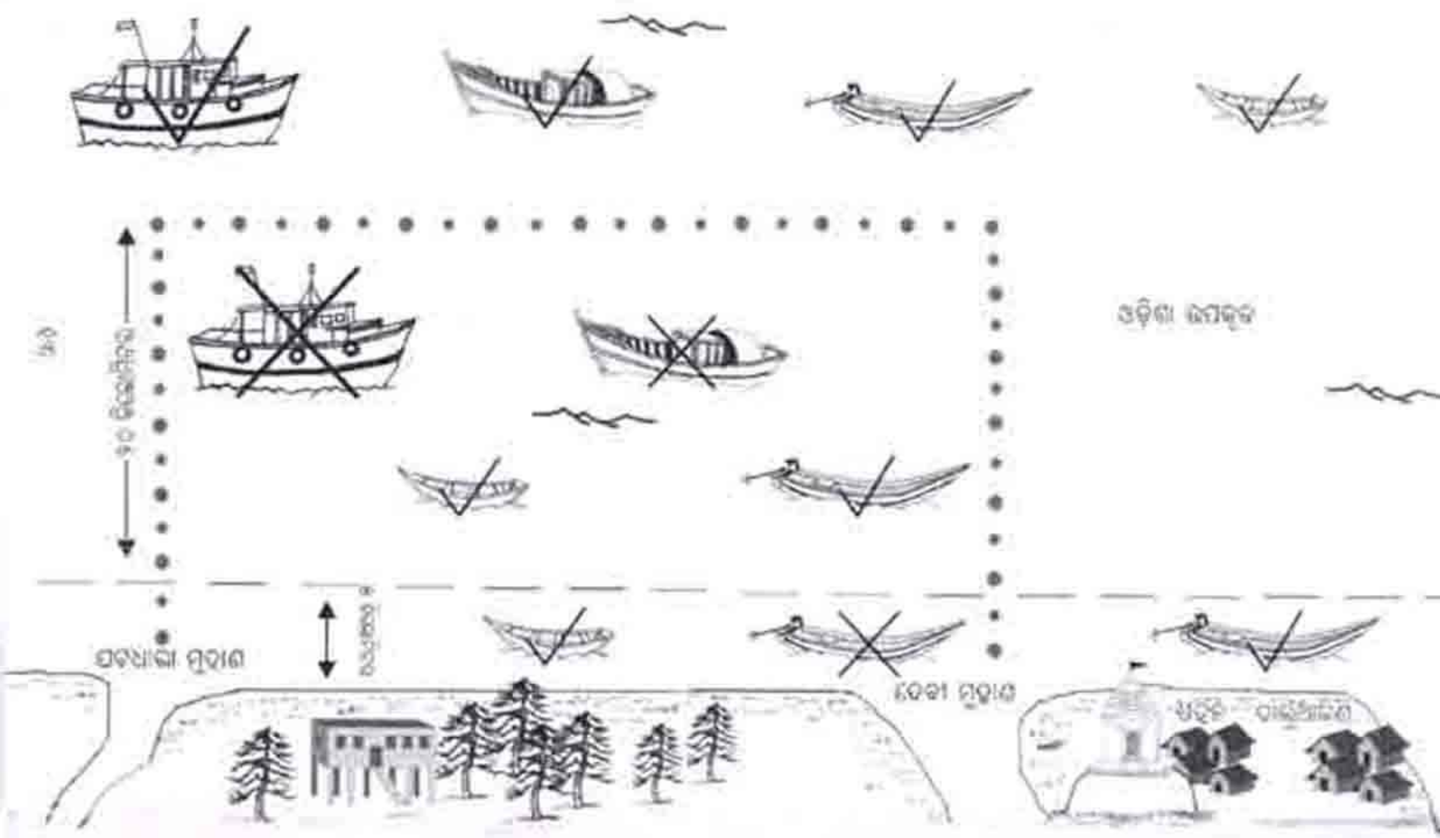

ଋଷିକୁଲ୍ୟା ମୁହାଣରେ ମାଛ ଧରିବା ନିୟମ

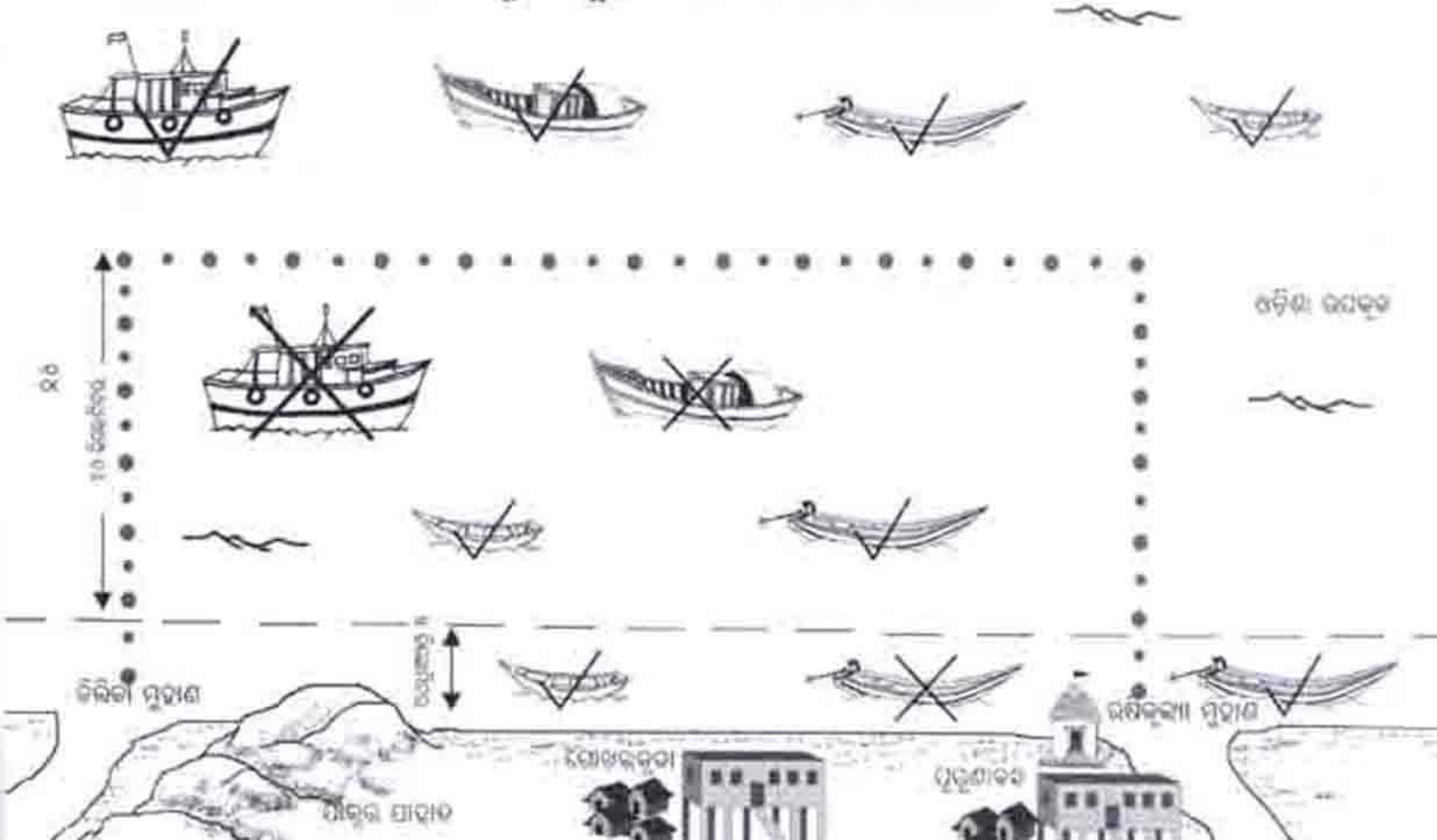

ଗହୀରମଥା ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଭୟାରଣ୍ୟରେ ମାଛ ଧରା ନିୟମ

[illegible]

ଗହୀରମଥାରେ ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ନିୟମ (ବର୍ଷ ତମାମ)

ଗହୀରମଥାର କୋର୍ ଅଞ୍ଚଳ :

ବଫର୍ ଅଞ୍ଚଳ :

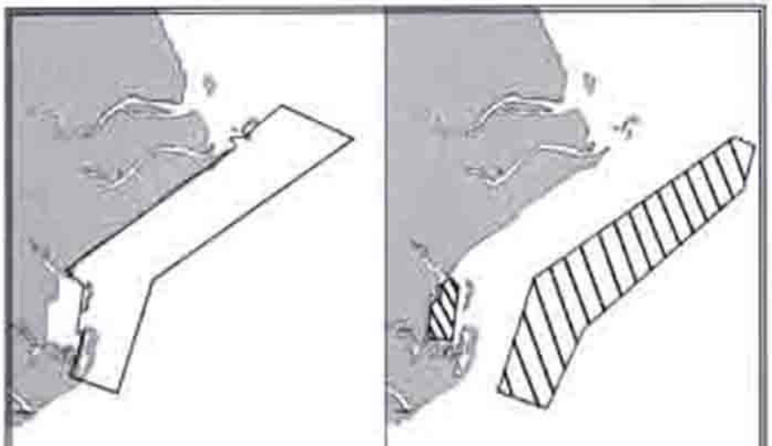

କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଜାଲ ଓ ଡଙ୍ଗା ଦ୍ୱାରା ମାଛ ଧରିବା ପାଇଁ ମନା ।

[illegible]

ଗହୀରମଥା ସାମୁଦ୍ରିକ ଅଭୟାରଣ୍ୟ

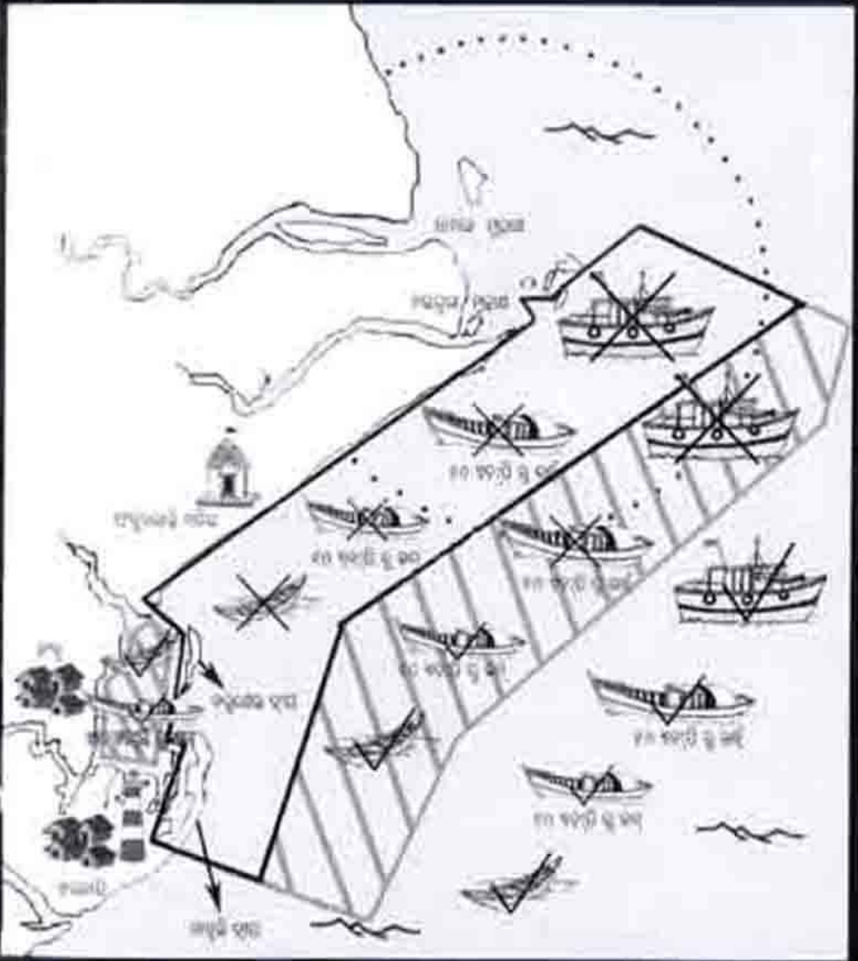

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉଚ୍ଚକ୍ଷମତା କମିଟି, ଅନେକ ପ୍ରକାରର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପ ଯାହା ସାମୁଦ୍ରିକ ପରିବେଶ ପାଇଁ କ୍ଷତିକାରକ ଅଟେ, ସେହି ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଛନ୍ତି ।

ବୋୟା ଦ୍ୱାରା [illegible] ପ୍ରଜନନ ସ୍ଥଳି ଅଞ୍ଚଳ ଚିହ୍ନଟ

[illegible]

ବେଳାଭୂଇଁରେ କୃତ୍ରିମ ଆଲୋକ

[illegible]

ବେଳାଭୂଇଁରେ ଗଛ ରୋପଣ

[illegible]

[illegible] ଜାଲ

[illegible]

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]

ଉନ୍ନତ କଳକାରଖାନା ଓ ସାମୁଦ୍ରିକ [illegible] ବିନିଯୋଗ

[illegible]

ମାଛଧରା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ

[illegible]

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବିଙ୍କ ଜରିଆରେ ସଂରକ୍ଷଣ

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗଠିତ ପ୍ରୟାସ

[illegible]

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]
  - [illegible]

ମତ୍ସ୍ୟଜୀବିଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଚେତନତା

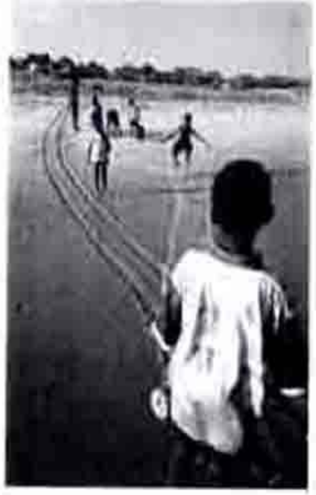

[illegible]

- [illegible]
- [illegible]

ଜୀବିକାର ଉନ୍ନତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସଂରକ୍ଷଣ

[illegible]

- [illegible]
- [illegible]
- [illegible]